Студијски програм:	**Мастер академске студије –** ***Студије наука безбедности***

Назив предмета: КРИЗНИ МЕНАЏМЕНТ У ПРИРОДНИМ И ИНДУСТРИЈСКИМ КАТАСТРОФАМА

Наставник/наставници: др Желимир Кешетовић, редовни професор, др Владимир Цветковић, доцент, др Иван Ракоњац, доцент

Статус предмета: Изборни

Број ЕСПБ: 5.0

Услов:

Циљ предмета: Стицање знања о основним елементима, карактеристикама, фазама кризног менаџмента у условима природних и индустријских катастрофа. Поред тога, студенти стичу знања о основним феноменолошким, етиолошким и концептуалним димензијама и карактеристикама припремљености и планирања, ублажавања, одговора и опоравка од последица катастрофа изазваних природним и техничко-технолошким опасностима.

Исход предмета

Оспособљеност студената за: разумевање кризног менаџмента у условима катастрофа као наставно-научне дисциплине; разумевање теорија, концепата и метода истраживања катастрофа; аналитичко сагледавање феноменологија природних и техничко-технолошких опасности; разумевање система заштите и спасавања у условима катастрофа као и савременог интегрисаног управљања у условима катастрофа: припрема, ублажавање, одговор и опоравак; теоријско промишљање концепата угрожености, ризика и отпорности на катастрофе; разумевање стратешког, тактичког и оперативног нивоа управљања у условима катастрофа.

Садржај предмета:

Теоријска настава: 1. кризни менаџмент у условима катастрофа као наставно-научна дисциплина; феноменологија опасности и катастрофа (природне, друштвене, биолошке и техничко-технолошке опасности); 2. кризни менаџмент у условима катастрофа и слични концепти; 3. еволуција студија катастрофа; 3. теоријски оквири истраживања опасности и катастрофа (концептуалне основе ризика од катастрофа, угрожености и отпорности на катастрофе; методе истраживања; квантитативна и квалитативна истраживања катастрофа; теорије – угрожености, отпорности, припремљености, планираног понашања, симболичког интеракционизма, социо-политиколошке теорије; модели и катастрофе); 4. катастрофе у друштвено културном контексту; 5. трендови катастрофа (геопросторна и временска дистрибуција); 6. феноменологија природних опасности – литосферске (земљотреси, цунами, вулканске ерупције), атмосферске (олује, екстремно ниске и високе температуре), хидросферске (поплаве, лавине) и биосферске (епидемије, епифитонозе и епизонозе) и ванземаљске; 7. феноменологија техничко-технолошких опасности (опасне материје, пожари, рушење брана, саобраћајни удеси у друмском, речном, железничком и ваздушном саобраћају, удеси у рудницима и тунелима, хаварије на енергетским постројењима, акциденти при руковању радиоактивним и нуклеарним материјама, ратна разарања, тероризам итд.); 7. интегрисано управљање у условима катастрофа - 4 фазе; 8. нормативни и организациони аспекти управљања у условима катастрофа (међународни и национални правни оквир управљања у катастрофама; 9. интегрисано ублажавање и смањење ризика од катастрофа (структуралне и неструктуралне мере); 10. припремљеност и планови заштите и спасавања за катастрофе (припремљеност субјеката заштите и спасавања – органи државне управе, аутономне покрајине и локалне самоуправе, привредна друштва, правна лица, научно-истраживачке организације; припремљеност снага заштите и спасавања – штабови за ванредне ситуације, јединице цивилне заштите, ватрогасно-спасилачке јединице, служба 112, полиција, војска, Црвени крст Србије, Горска служба спасавања, радио аматери, повереници итд.), едукација и обучавање грађана; унапређивање индивидуалне и друштвене отпорности на катастрофе; улога грађана и волонтера у смањењу ризика од катастрофа; планови заштите и спасавања (осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања, приправности, мобилизације, заштите и спасавања по врстама опасности, мера и задатака цивилне заштите, употребе снага заштите и спасавања, информисања јавности, ублажавања и отклањања последица катастрофа; 11. заштита и спасавање у условима пре, за време и након катастрофа (узбуњивање, евакуација, склањање, збрињавање угрожених и настрадалих, радиолошка, хемијска и биолошка заштита, заштита и спасавање из рушевина, поплава; заштита и спасавање на неприступачним теренима, од пожара и експлозија, експлозивних остатака рата, прва и медицинска помоћ, асанација терена); 12. опоравак од катастрофа (утицај катастрофа на друштво; мере опоравка; јавна помоћ и подршка); међународна сарадња у одговору на катастрофе (међународне организације, међународне процедуре и стандарди); комуникација ризика и кризно комуницирање у катастрофама.

Практична настава: организација симулационих обука кризног менаџмента у условима различитих природних и техничко-технолошких опасности; израда планова заштите и спасавања; израда процена

ризика од катастрофа; писање и дискусија у складу са постојећим практикумом; израда презентација начина решавања одређених проблемско оријентисаних кризних ситуација итд.

Литература

Обавезна:

Цветковић, В. (2017). *Методологија истраживања катастрофа и ризика – теорије, концепти и методе*. Београд: Задужбина Андрејевић.

Цветковић, В. и Гачић, Ј. (2016). *Евакуација у природним катастрофама*. Београд: Задужбина Андрејевић.

Цветковић, В. (2019*). Управљање ризицима и системи заштите и спасавања од катастрофа*. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама.

Кешетовић, Ж. (2008). *Кризни менаџмент*, Београд: Факултет безбедности/Службени гласник.

Цветковић, В. (2016). *Полиција и природне катастрофе*. Београд: Задужбина Андрејевић.

Цветковић, В. (2013). *Интервентно-спасилачке службе у ванредним ситуацијама*: Београд: Задужбина Андрејевић.

Допунска:

Јаковљевић, В., Цветковић, В. и Гачић, Ј. (2015). *Природне катастрофе и образовање*. Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности.

Јаковљевић, В. (2011). *Цивилна заштита Републике Србије*. Београд: Факултет безбедности.

Цветковић, В., Бошковић, Д., Јанковић, Б. и Андрић, С. (2019). *Перцепција ризика од ванредних ситуација*. Београд: Криминалистичко-полицијски универзитет.

Миладиновић, С., Цветковић, В. и Милашиновић, С. (2018). *Управљање ризицима у кризним ситуацијама изазваним клизиштима*. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.

Цветковић, В., Филиповић, М. и Гачић, Ј. (2019). *Збирка прописа из области управљања ризицима у ванредним ситуацијама*. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у области ванредних ситуација.

Драгићевић, С. и Филиповић, Д. (2009). *Природни услови и непогоде у планирању и заштити простора*. Београд: Универзитет у Београду–Географски факултет.

Млађан, Д. (2015). *Безбедност у ванредним ситуацијама*, Београд: Криминалистичко-полицијска академија.

Цветковић, В. и Филиповић, М. (2017). *Припремљеност за реаговање на ризике од природних катастрофа*. Београд: Задужбина Андрејевић - Инстант систем.

Alexander, D. (2000). *Confronting Catastrophe – New perspectives on natural disasters*. Oxford: Oxford University Press.

Rodríguez, H., Quarantelli, E., & Dynes, R. (2007*). Handbook of Disaster Research*. New York: Springer.

Haddow, G., Bullock, J., & Coppola, D. P. (2017). *Introduction to emergency management*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Miller, D. S., & Rivera, J. D. (Eds.). (2016). *Comparative emergency management: examining global and regional responses to disasters*. Boca Raton, FL: CRC Press.

Coppola, D. P. (2015). *Introduction to International Disaster Management*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Број часова активне наставе: 5/75	**Теоријска настава: 3/45**	**Практична настава: 2/30**

Методе извођења наставе: предавања, вежбе, студије случаја, радионице, симулације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**10**	писмени испит	
практична настава	**20**	усмени испит	**30**
колоквијум-и	**20**	.....	
семинар-и	**20**		